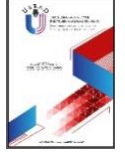

USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi - International
Journal of Social Sciences Academy, Yıl 2, Year 2, Sayı 3, Issue 3,
Haziran 2020, June 2020.
e issn: 2687-2641

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE AKADEMİSYENLERİN UZAKTAN EĞİTİM VE UZAKTAN MUHASEBE EĞİTİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON ACADEMICANS' PERSPECTIVES ON DISTANCE
EDUCATION AND DISTANCE ACCOUNTING EDUCATION IN THE COVID-19
PANDEMIA PERIOD

Ersin KURNAZ

Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali
Yıldırım Üniversitesi, İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi, Erzincan/Türkiye.

Asst., Prof., Dr., Erzincan Binali
Yıldırım University, Faculty of
Economics and Administrative
Sciences, Erzincan/Turkey.

ersinkurnaz2429@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6787-5368

Murat SERÇEMELİ

Doç. Dr., Giresun Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Giresun/Türkiye.

Assoc., Prof., Dr., Giresun University,
Faculty of Economics and
Administrative Sciences,
Giresun/Turkey.

murat.sercemeli@giresun.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-0718-2236

Makale bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 31 Mayıs / 31 May

Kabul Tarihi / Date Accepted: 6 Haziran / 6 June

Yayın Tarihi / Date Published: 25 Haziran / 25 June

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Haziran / June

Bu Makaleye Atıf İçin / To Cite This Article: Kurnaz, E. & Serçemeli, M. (2020).
Covid-19 Pandemi Döneminde Akademisyenlerin Uzaktan Eğitim ve Muhasebe Eğitime
Yönelik Bakış Açılımları Üzerine Bir Araştırma. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi
Dergisi* 2(3), 262-288.

İntihal: Bu makale intihal.net yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by intihal.net. No plagiarism detected.

intihal.net

İletişim: Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbad>
mail: usbaddergi@gmail.com

Öz: Bu çalışmada, Covid-19 pandemi döneminde muhasebe alanında eğitim veren akademisyenlerin, uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütölen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Türkiye’de faaliyet gösteren, devlet ve vakıf üniversitelerinde muhasebe alanında eğitim veren akademisyenlere yönelik bir anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler, SPSS 20 programı yardımıyla, frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikler ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, akademisyenlerin uzaktan eğitim sistemini çok fazla benimsemedikleri, sistemin kullanımıyla ilgili öz yeterlilikleri açısından herhangi bir problem yaşamadıkları görölmüştür. Öğrenci ve eğitmen arasında karşılıklı etkileşim eksikliği, teori ve pratiği bir arada sunamama, muhasebe derslerinde uzaktan eğitim ile ilgili olumsuz faktörler olarak belirlenmiştir. Ayrıca, Covid-19 pandemi dönemi bittikten sonra muhasebe dersleri için telafi programlarının yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Sonuç olarak muhasebe eğitiminde, hem geleneksel yöntemleri hem de uzaktan eğitim yöntemlerini birlikte benimseyen, harmanlanmış eğitim yöntemlerinin kullanılmasının daha etkili olacağı önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi Dönemi, Uzaktan Eğitim, Muhasebe Eğitimi

Abstract: In this study, it is aimed to determine the views of academicians who teach accounting courses with distance education during the Covid-19 pandemic period, their views on distance education system, their self-efficacy about distance education system and their views on distance education courses. For this purpose, a questionnaire was applied to academicians teaching in the field of accounting in Turkey both state and private Universities. The data obtained from the questionnaires were analyzed with descriptive statistics such as frequency and percentage with the help of SPSS 20 program. As a result of the research, it was observed that academics did not adopt the distance education system too much and did not experience any problems in terms of their self-efficacy regarding the use of the system. The lack of mutual interaction between the student trainer, the inability to present theory and practice together, were identified as negative factors about distance education in accounting courses. It is also stated that after the Covid-19 pandemic period is over, compensation programs should be made for accounting courses. As a result, it is suggested that blended education methods, which adopt both traditional methods and distance education methods together, would be more effective in accounting education.

Keywords: Covid-19, Pandemic Period, Distance Education, Accounting Education

GİRİŞ

Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan Covid-19 salgını, çok kısa süre sonra Çin'nin ardından tüm dünya ülkelerinin karşı karşıya kaldığı bir salgın haline gelmiştir. Bu salgının, ikinci dünya savaşından sonra dünyayı en fazla etkisi altına alan hatta en şiddetli olaylar arasında olduğu yönünde görüşler mevcuttur (Gür, 2020). Bu kadar kısa sürede, çok geniş bir coğrafyaya yayılarak, insan etkileşiminin oldukça kısıtlı olduğu kabilelerde dahi görülen Covid-19 salgını, küresel ölçekte insanların hayatlarını her yönüyle etkilemekte ve birçok alanda değişime neden olmaktadır.

Henüz ilaç ya da aşısının bulunamadığı günümüzde tüm ülkelerin bu virüse karşı aldıkları en önemli önlemler, sosyal anlamda insanların izole olması ve mümkün olduğunca evlerinden çıkmamalarıdır. Ülkelerin önlemleri doğrultusunda mümkün olduğunca insanlar evlerinde kalarak işlerini ev ortamından yürütmeye çalışmaktadırlar. Bu noktada bilgi ve iletişim teknolojisinin sunduğu imkanlar, hayatı kolaylaştırma noktasında son derece etkin bir şekilde kullanılmıştır. İnternet olanakları sayesinde uzaktan toplantılar yürütülmüş, iş ve işlemler mümkün olduğunca uzaktan yöntemlerle yapılmıştır.

Covid-19 nedeniyle dünyanın birçok noktasında da hayat durma noktasına kadar gelmiş olsa da bu yeni dünya düzenine ayak uydurmak için farklı yöntem ve uygulamaların kullanılması yönünde gelişmeler çok hızlı bir şekilde yaşanmıştır. Örneğin salgın döneminde Çin'de insanlar tüm market alışverişlerini bir telefon uygulaması üzerinden yapmış ve aldıkları ürünleri kuryeler müşterilerin kapısının önüne bırakmıştır. Ayrıca işletmeler işlerini Zoom, Skype vb. uygulamalar aracılığıyla çevrimiçi olarak yürütmeye çalışmışlardır.

Covid-19 sonrasında ulaşım, sağlık, kültür, gıda, turizm, finans, ekonomi vb. birçok alanla birlikte etkilenen alanlardan birisi de eğitimidir. Eğitim açısından tüm dünyada alınan ilk önlem, okulların kapatılarak eğitime ara verilmesi olmuştur. Ancak Covid-19'un etkileri anlaşıldıkça eğitime sadece ara vermenin yeterli olmadığı anlaşılmış, uzaktan eğitim olanaklarıyla eğitimin yürütülmesi yönünde çalışmalar yapılmıştır.

"Tüm dünyada beklenmedik bir şekilde eğitim kurumlarının kapatılması ve karantina günleri nedeniyle evde dijital platformlardan eğitim sürdürülmeye ve desteklenmeye

başlanması doğal olarak ülkeleri hazırlıksız yakalamıştır. Çoğu ülke bu şekilde kitlesel bir uzaktan eğitime hazırlıksız yakalanırken ülkelerdeki mevcut farklı sosyoekonomik gruplar arasındaki imkân farkları ve dijital okuryazarlık farkları da uzaktan eğitimin uzun vadeli sonuçlarını tartışmaya açmıştır” (Özer, 2020).

Türkiye’de de Covid-19 vakası tespit edilir edilmez, hayatın birçok noktasında olduğu gibi eğitim alanında çeşitli önlemler alınmaya başlanmıştır. Bu noktada ilk önce okullarda eğitim öğretime ara verilmiş, ardından -çok kısa bir süre sonra- eğitimin uzaktan eğitim olanaklarıyla yürütülmesi ve sonrasında da tamamlanması yönünde kararlar alınmıştır. Alınan bu kararlara, üniversiteler de uzaktan eğitim merkezleri vasıtasıyla hızlı bir şekilde uyum sağlayarak eğitime başlamışlardır.

“İlk olarak Wisconsin Üniversitesi’nin 1892 yılı kataloğunda geçmiş olan ‘uzaktan eğitim’ terimi, yine ilk kez aynı üniversitenin yöneticisi William Lighty tarafından 1906 yılında yazılan bir yazıda kullanılmıştır. Terim, 1960’lı yıllardan başlayarak yaygın bir kullanım alanı kazanmıştır. Uzaktan eğitim, öğrenenle öğretenin fiziksel olarak birbirinden uzakta olduğu bir eğitim biçimidir. Geçmiş 19. yüzyıla kadar giden uzaktan eğitimin bugünkü anlamda ortaya çıkışı 1920’li yıllara dayanmaktadır. Günümüzde uzaktan eğitimin tanımı temelde aynı kalsa da daha farklı biçimlerde yapılmaktadır. Wisconsin Üniversitesi Sürekli Eğitim Grubu’nun yaptığı tanıma göre uzaktan eğitim, öğrenci etkileşimi ve öğrenme sertifikası sağlayacak biçimde tasarlanmış; uzaktaki kitleye ulaşmak için geniş bir teknoloji yelpazesi kullanan, planlanmış bir öğrenme/öğretme deneyimidir. Bu tanım değişikliğinin en önemli nedeni eğitim teknolojileri alanındaki gelişmelerdir. Uzaktan eğitim, eğitimdeki tüm sınırları, duvarları ortadan kaldırmıştır. Diğer bir deyişle, uzaktan eğitim, isteyene, istediği yaşta, istediği yer ve zamanda, istediği hızla, istediği ortamı kullanarak öğrenme olanağı sağlamaktadır. Uzaklık, zaman, yer, yaş, sosyo-ekonomik durum, fiziksel engelli olma, vb. özellikler uzaktan eğitimi, yaşam boyu öğrenmeyi sürekli gündemde tutmaktadır” (Adıyaman, 2002: 92).

Her ne kadar uzaktan eğitimle ilgili bazı üniversitelerde daha önceden, özellikle ortak zorunlu derslerin yürütülmesiyle ilgili

çalışmalar yapılmış olsa da tüm bölümlerde ve düzeylerde eğitimin uzaktan yürütülmesi ilk defa karşılaşılan bir durum olmuştur. Bu durum beraberinde birtakım problemleri -ya da- avantajları getirmiştir. Bazı üniversiteler uzaktan eğitim yöntemi olarak çevrimiçi senkron yöntemleri kullanmayı, bazıları çevrimdışı asenkron yöntemleri, bazıları da karma yöntemleri kullanmayı tercih etmişlerdir.

Bu yeni yöntem ve uygulamalardan bir tarafta eğitimi alan öğrenciler, diğer tarafta eğitimi veren akademisyenler etkilenmiş ve duruma ayak uydurmaya çalışmışlardır. İlk defa bu yeni araç ve yöntemlerle karşılaşan her iki taraf da çeşitli zorluklarla karşılaşmışlardır. Muhasebe eğitimi açısından bakıldığında ağırlıklı olarak eğitimin geleneksel sınıf içi ortamda yürütüldüğü muhasebe eğitiminde uzaktan eğitime geçilmesi, beraberinde gerek öğrenciler gerekse akademisyenler açısından birtakım problemleri getirdiği yadsınamaz bir gerçektir. Her ne kadar literatürde muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim yöntemlerinin kullanılmasıyla ilgili çalışmalar (Ayyıldız vd., 2006; Uyar vd., 2014; Öztürk, 2019; Özer vd., 2019; Serçemeli, 2019) yapılmış olsa da bu çalışmaların sadece tek bir ders için kısıtlı bir dönemde yürütüldüğü, teorik ve pilot çalışmalar olduğu ya da nispeten uzaktan eğitim alanında deneyimli açık öğretim fakültelerinde gerçekleştirildiği ifade edilebilir. Bunun yanında uzaktan eğitim yöntemleriyle geleneksel eğitim yöntemlerinin harmanlandığı ters yüz edilmiş (flipped classroom) sınıf yöntemi adı verilen yöntemlerin, muhasebe eğitiminde kullanımıyla ilgili çalışmalar da mevcuttur (Serçemeli, 2016; Serçemeli, 2017; Serçemeli vd. 2018; Kurnaz ve Ağgöl, 2018). İlgili çalışmaların da yine teorik ya da kısıtlı zaman ve ders için yapılan çalışmalar olduğu görülmüştür.

Bu çalışmada, Covid-19 pandemi döneminden önce geleneksel yöntemlerle ders veren, ardından fiili olarak uzaktan eğitimle muhasebe derslerini veren akademisyenlerin uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Türkiye’de muhasebe bilim dalı alanında eğitim veren akademisyenlere bir anket uygulanmıştır. Uygulamaya ilişkin veriler SPSS 20 programı yardımıyla analiz edilmiştir. Son olarak elde edilen analiz sonuçlarına göre araştırma hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1. LİTERATÜR İNCELEMESİ

Literatüre bakıldığında uzaktan eğitim konusunun birçok farklı ders için çeşitli açılardan ele alınmış olduğu görülmektedir. Yine muhasebe eğitiminin uzaktan eğitimle yürütülmesi konusunda öğrenciler, akademisyenler ve performans ölçümü gibi hususlarda da çeşitli çalışmaların olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu çalışmada akademisyenlerin uzaktan eğitime bakış açıları araştırıldığından, bu kısımda literatürde uzaktan eğitimi akademisyenler açısından ele alan çalışmalara yer verilecektir.

Thach ve Murphy (1995), uzaktan eğitim modeliyle eğitim veren akademisyenlerin yetkinliklerini tanımlamayı amaçlamışlardır. Bu amaçla ABD ve Kanada'da uzaktan eğitim veren yüz üç akademisyene yönelik bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, uzaktan eğitim için akademisyenlerde olması gereken 10 yetkinlik belirlemişlerdir. Bunlar; "(1) Kişilerarası İletişim, (2) Planlama Becerileri, (3) İş birliği/Takım Çalışması Becerileri, (4) İngilizce Yeterlilik, (5) Yazma Becerileri, (6) Organizasyonel Beceriler, (7) Geribildirim Becerileri, (8) Uzaktan Eğitim Alanı Bilgisi, (9) Temel Teknoloji Bilgisi ve (10) Teknoloji Erişim Bilgisi" olarak tespit edilmiştir.

Heuer ve King (2004), Amerika Birleşik Devletleri'nde çevrimiçi eğitmenin rolleri ve sorumlulukları üzerine araştırma yapmışlardır. Çevrimiçi eğitmenin rollerini eğitimi kolaylaştırıcı, model, planlayıcı, yönlendirici ve iletişimci olarak tanımlamışlar ve bu rollerin çevrimiçi ortama nasıl yansıtılacağını açıklamışlardır.

Baron ve Crooks (2005), web tabanlı uzaktan eğitimde geleneksel yüz yüze öğretime göre daha fazla akademik sahtekarlık içerdiği yönünde genel bir fikir birliği olmasına rağmen bu durumun dayanıksız olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca, uzaktan eğitimcilerin web tabanlı uzaktan eğitim ortamlarında hile yapmaya karşı kullanabilecek çeşitli yöntemler sunmaktadırlar.

Lee ve Busch (2005), uzaktan eğitim yöntemlerini, geleneksel yüz yüze öğretimden ayıran öğelerini eğitmenlerin deneyimleri ve görüşlerine göre tanımlamışlardır. Araştırma sonucunda, ödevler üzerinde öğrencilerle etkileşim, sınıf dışındaki öğrencilerle iletişim, eğitmenlerin geri bildirim sağlama çabası veya motivasyonun öğrenci başarısı üzerindeki etkisi ile ilgili olarak öğretim elemanlarının uzaktan

eğitim ve geleneksel eğitime karşı görüşleri arasında fark bulunamamıştır.

Ayyıldız vd. (2006) çalışmalarında, uzaktan ve elektronik eğitim yöntemlerinin muhasebe eğitiminde kullanılması üzerine muhasebe akademisyenlerin tutumlarını ölçmeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla muhasebe alanında eğitim veren dört yüz yetmiş dört öğretim elemanına anket uygulaması gerçekleştirmiş ve elli dört tanesinden geri dönüş almışlardır. Araştırma sonuçlara göre, akademisyenler; uzaktan muhasebe eğitiminin heyecan uyandırdığını, uzaktan muhasebe eğitimiyle ilgili faaliyetler içinde yer almaktan, araştırma ve yayınları okumaktan zevk aldıklarını belirterek, konuyla ilgili daha fazla kaynak sağlanarak desteklenmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Buna karşın uzaktan eğitim yönteminin geleneksel yöntem kadar etkili olmadığını ve bu eğitimle alınan muhasebe diplomalarını saygın bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

O'Neil (2006), uzaktan eğitimin eğitmenlerin rolü ve eğitimi nasıl değiştirdiğini araştırmıştır. Uzaktan eğitimin eğitmenin sadece bilgiyi dağıtan rolünden uzaklaştırarak, öğrenmeyi kolaylaştıran bir kılavuz rolüne geçirdiğini ifade etmiş, eğitmenlerin bu yeni ortama nasıl uyum sağlayacakları noktasında önerilerde bulunmuştur.

Wilson vd. (2007) eğitmenlerin, yeni bir disiplinler arası yüksek lisans programında çevrimiçi öğretime uyum sağlama noktasında deneyimlerini araştırmışlardır. Sekiz eğitmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yaparak, verileri nitel analize tabi tutmuşlardır. Analiz sonucunda, çevrimiçi tartışmaların kalitesi, öğretim stillerindeki değişiklikler, zaman sorunları, çevrimiçi öğretime karşı tutumlar ve sınıf öğretime etkiler olmak üzere çeşitli faktör içerikleri belirlenmiştir. Ayrıca eğitmenlerin bilişsel, duygusal ve yönetsel rollerine göre daha öğrenci merkezli bir yaklaşım kullanılarak, çevrimiçi eğitime katkılarını artırmaya yönelik öneriler sunmuşlardır.

Düzakın ve Yalçınkaya (2008) çalışmalarında, web tabanlı uzaktan eğitim sistemini inceleyerek, öğretim elemanlarının bu sisteme yatkınlıklarını araştırmışlardır. Çukurova Üniversitesi öğretim elemanları üzerinde yaptıkları araştırma sonucunda; öğretim elemanlarının uzaktan eğitimin ana parçası olan bilgisayarlı internette araştırma yapmak, e-posta aracılığıyla iletişim kurmak, elektronik hizmetlerden faydalanmak ve sunum/gösterim yapmak için sıklıkla kullandıklarını tespit etmişlerdir. Uzaktan eğitim açısından daha fazla

önemli olan forumlara katılım, görüntülü ve sesli sohbet, çoklu ortam oluşturma ve internette ders sunumu için bilgisayar sık kullanmadıklarını ortaya koymuşlardır.

Muhirwa (2009), uluslararası uzaktan eğitim yöntem ve teknolojilerinin, gelişmekte olan ülkelerde eğitim kurumlarını kurtarmanın uygun maliyetli yolları olarak görüldüğünü ifade etmiştir. Mali ve Burkina Faso'daki öğrenciler ile Fransız ve Kanadalı öğretmenleri arasındaki etkileşimi uzaktan eğitim çerçevesinde analiz etmeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda uzaktan eğitimde, kaliteli etkileşiminin önündeki engeller olarak; internet bağlantı problemleri, öğrencilerin sınırlı bilgisayar erişimi, nitelikli öğretmen eksikliği, hazırlıksız yerel öğretmenler, yazılım ve bilgisayar teknolojilerine aşina olmama, yetersiz teknik destek, zayıf sosyal dinamikler, öğrenci öğrenen çatışması, öğrenci-öğretmen çatışması ve öğrencilerin eğitimi bırakmaları gibi unsurlar sayılmıştır.

Gürer vd. (2016) çalışmalarında, ilk defa uzaktan eğitimle karşılaşan öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sistemi hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla, Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde, önlisans ve lisans düzeyinde ders veren on iki öğretim elemanı ile görüşmeler yapmışlardır. Araştırma sonucunda, çeşitli açılardan öğretim elemanlarının uzaktan eğitime bakış açıları verilmiştir.

Özgöl vd. (2017), örgün eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarını, öğrenci ve öğretim elemanı açısından değerlendirilmeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla uzaktan eğitim ile ders veren öğretim elemanı ve örgün eğitim görüp uzaktan eğitimle ders alan öğrenciler ile yapılan içerik analizi kullanılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular, çeşitli kategorilere ayrılmıştır. İlgili çalışmanın özellikle uzaktan eğitime geçmeyi düşünen ve yeni geçmiş olan eğitim kurumlarına yol göstereceğini ifade etmişlerdir.

Kaya vd. (2017), eğitim bilimleri bölümü, lisansüstü eğitim programlarında uzaktan eğitim uygulamasına yönelik akademisyen görüşlerinin incelenmesini amaçlamışlardır. İlgili alanda görev yapan akademisyenler ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucunda, akademisyenlerin uzaktan eğitime yönelik genel olarak olumsuz baktıkları ve uzaktan eğitimin, geleneksel yüz yüze eğitimin gölgesinde kaldığı ifade edilmiştir.

Kayaduman ve Demirel (2019), uzaktan eğitimi ilk defa tecrübe eden eğitimcilerin, endişe temelli uyum modelini kullanarak, uzaktan eğitim sistemlerine yönelik çekincelerini araştırmışlardır. İlk defa uzaktan eğitimi kullanan dokuz eğitime, uzaktan eğitim endişelerine yönelik iki günlük eğitim verilmiş, ardından dört haftalık eğitim vermeleri sağlanmıştır. Araştırma sonucunda, eğitimcilerin uzaktan eğitime yönelik endişelerini gidermeleri için eğitimcilerle teknolojik, pedagojik ve içerik eğitimlerinin sağlanması; uzaktan eğitim ile ilgili çalışma örnekleri sunulması ve eğitimciler arasında iş birliğinin teşvik edilmesi gerektiğini önermişlerdir.

Özer vd. (2019) çalışmalarında, muhasebe akademisyenlerinin muhasebe eğitiminde uzaktan eğitim uygulamalarını kabullerini etkileyen faktörleri Teknoloji Kabul Modeli (TKM) çerçevesinde ortaya koymayı amaçlamışlardır. Bu amaçla muhasebe alanında faaliyet gösteren yetmiş sekiz akademisyene yönelik anket uygulaması yapmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, "a) Algılanan kullanılabilirliğin, muhasebe akademisyenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımına yönelik tutum ve davranışsal niyetleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir etkisinin, b) Algılanan kullanım kolaylığı değişkeninin, muhasebe akademisyenlerinin uzaktan eğitim uygulamalarının kullanımına yönelik tutumları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir etkisinin ve c) Bunun sonucunda da kullanıma yönelik tutumlarının ise davranışsal niyetleri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif etkisinin olduğu sonuçlarına" ulaşmışlardır.

Yıldızhan ve Güçlü (2019) çalışmalarında, eğitim yönetimi tezsiz yüksek lisans programlarının, uzaktan eğitimle yürütülmesine ilişkin öğretim üyelerinin görüşlerini incelemişlerdir. Araştırma verileri, on altı öğretim üyesi ile yarı yapılandırılmış "Öğretim Üyesi Görüşme Formu" kullanarak toplanarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, öğretim üyelerinin büyük çoğunluğunun kalitesiz buldukları programlara çeşitli kalite standartlarının getirilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Ayrıca katılımcılar, gerekli teknik alt yapı ve öğretim üyesine sahip olmayan kurumlara, program açma izni verilmemesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Literatürdeki araştırmaların genel olarak tek bir ders için kısmi zamanlı, teorik çalışmalar ya da pilot uygulamalar oldukları görülmektedir. Bu çalışmanın akademisyenlerin, hem tüm verdikleri muhasebe derslerini uzaktan eğitim ile vermek zorunda kalmaları,

hem de dönemin bir kısmının geleneksel usulde işlenip ardından uzaktan eğitime geçilmesi, daha önceden karşılaşılmayan bir durum olması bakımından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. METODOLOJİ

Çalışmanın bu kısmında, araştırmanın amacı, kapsamı ve yöntemi, güvenilirlik analizi ve elde edilen bulguların değerlendirilmesi sırasıyla ele alınacaktır.

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Türkiye’de Covid-19 pandemi döneminde muhasebe bilim dalında eğitim veren akademisyenlerin uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve özellikle uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

2.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de faaliyet gösteren devlet ve vakıf üniversitelerinde muhasebe bilim dalında eğitim veren akademisyenler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçimi yoluna gidilmeyerek tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda, ilgili üniversitelerin web sayfalarından araştırma kapsamındaki yaklaşık beş yüz yetmiş akademisyenin e-posta adreslerine “Google Form” vasıtasıyla oluşturulan anket linki gönderilmiş ve yüz bir akademisyenden geçerli geri dönüş alınabilmiştir. Bu oran hedef kitlenin yaklaşık %18’ine ulaşıldığını göstermektedir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan anket formu oluşturulurken, literatürdeki çalışmalardan ve Yıldız (2015) ve Koloğlu (2016)’nın çalışmalarından yararlanılmıştır. Anket katılımcılarla paylaşılmadan önce alanında uzman kişilerin görüşleri de alınmıştır. Dört bölümden oluşan anket formu, birinci bölüm hariç beşli likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. Birinci bölümde, akademisyenlerin demografik bilgileri ve uzaktan eğitimle ilgili genel durumlarının tespitine yönelik on iki soru; ikinci bölümde, çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimde kullanılan teknoloji, sistem ve uygulamalara ilişkin beş soru; üçüncü bölümde, akademisyenlerin öz yeterliliklerine ilişkin dört soru ve anketin son bölümünde ise akademisyenlerin uzaktan eğitimle verdikleri muhasebe derslerine ilişkin düşüncelerini belirlemeye yönelik yedi soru yer almaktadır.

Anketlerden elde edilen veriler, SPSS 20 programı yardımıyla frekans ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikleri ile analiz edilmiştir.

2.3. Güvenilirlik Analizi

Araştırma kapsamında kullanılan anketin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Ankette Cronbach's Alpha katsayısı, 0,89 olarak bulunmuştur. Sosyal bilimler alanındaki araştırmalarda %70 ve üzeri olan güvenilirlik katsayısı, güvenilirlik düzeyinin geçerli olması için yeterli kabul edilmektedir (Bayram, 2017: 194).

3. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmaya katılan muhasebe bilimi alanında eğitim veren akademisyenlere ait demografik bilgiler ve araştırma kapsamındaki diğer bulgulara ilişkin değerlendirmeler bu kısımda verilmektedir.

3.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan akademisyenlere ait demografik bilgilerin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Demografik Özellik	N	%	
Cinsiyet	Erkek	68	67,3
	Kadın	33	32,7
	Toplam	101	100
Yaş	30 ve altı	3	3,0
	31 - 40	41	40,6
	41 - 50	35	34,7
	51 ve üstü	22	21,8
	Toplam	101	100
Unvan	Profesör	20	19,8
	Doçent	20	19,8
	Dr. Öğr. Üyesi	43	42,6
	Öğretim Görevlisi	11	10,9
	Arş. Gör. Dr.	7	6,9
Toplam	101	100	
Birim	Fakülte	84	83,2
	Yüksekokul	2	2,0
	Meslek yüksekokulu	15	14,9
	Toplam	101	100
	5 yıldan az	5	5,0

Akademik Deneyim	5-10 yıl arası	27	26,7
	10-15 yıl arası	21	20,8
	15 yıldan fazla	48	47,5
	Toplam	101	100
Üniversite türü	Devlet	91	90,1
	Vakıf	10	9,9
	Toplam	101	100

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Tablo 1'de araştırmaya katılan yüz bir akademisyenin demografik özelliklerinden öne çıkan hususlara bakıldığında, akademisyenlerin %67,3'ü erkek, %40,6'sı 31-40 yaş aralığında, %42,6'sı Dr. Öğr. Üyesi, %83,2'si fakültede, %47,5'i on beş yıldan fazla akademik tecrübeye sahip ve %90,1'i de devlet üniversitelerinde oldukları görülmektedir.

3.2. Akademisyenlerin Dersleri İşleme Yöntemleri ve Uzaktan Eğitime Bakış Açılı

Tablo 2'de, akademisyenlerin dersleri işleme yöntemleri ve uzaktan eğitimle ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

Daha önce çevrimiçi (online)/uzaktan ders verdiniz mi?	N	%
Evet	45	44,6
Hayır	56	55,4
Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimde kullandığınız sistemler/uygulamalar nelerdir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)		
Adobe Connect	26	25,7
Zoom	36	35,6
Skype	9	8,9
Blackboard	6	5,9
Microsoft Teams	16	15,8
Google Classroom	15	14,9
Moodle	9	8,9
Hangouts Meet	7	6,9
Edmodo	2	2,0
Teamlink	2	2,0

Bilmiyorum	40	39,6
Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim ortamında etkileşimi hangi yolla sağlıyorsunuz?		
Senkron (Eş zamanlı)	33	32,7
Asenkron (Eş zamansız)	22	21,8
Karma (Senkron + Asenkron)	46	45,5
Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim ortamında derslerinizde hangi kaynakları kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)		
Kendi çektiğim video kayıtları	54	53,5
Başkalarına ait video kayıtları	13	12,9
Kendi hazırladığım çeşitli dokümanlar (PDF, slayt, Word, kitap vb.) yükleyerek	82	81,2
Başkasına ait çeşitli dokümanlar (PDF, slayt, Word, kitap vb.) yükleyerek	45	44,6
Covid-19 öncesi dersleri nasıl işliyordunuz?		
Klasik usulde tahta kullanarak	47	46,5
PDF, Slayt Kullanarak	7	6,9
Her iki yöntemi de kullanırım	47	46,5
Covid-19 sonrasında derslerinizde uzaktan eğitim yöntemlerini kullanmayı düşünür müsünüz?		
Evet	33	32,7
Hayır	54	53,5
Kararsızım	14	13,9

Tablo 2. Derslerin İşlenme Yöntemleri ve Uzaktan Eğitime Bakış Açılına Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan akademisyenlerin dersleri işleme yöntemleri ve uzaktan eğitimle ilgili düşüncelerini belirlemeye yönelik verdikleri cevaplar Tablo 2’de görülmektedir. Tablo 2’de en fazla öne çıkan hususlara bakıldığında akademisyenlerin yarıdan fazlasının daha önce çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimle ders vermedikleri görülmektedir (%55,4).

Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim sürecinde kullandıkları sistem ve uygulamaların adını, önemli bir kısmının bilmedikleri tespit edilmiştir (%39,6). Bunun yanında en çok tercih edilen uygulamanın Zoom programının olduğu görülmektedir (%35,6).

Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim ortamında öğrencilerle etkileşimi hem senkron hem de asenkron şekilde sağlandığı ifade edilmektedir (%45,5). Muhasebe dersleri genel olarak uygulamaya dönük ve öğrenciler nezdinde zor bir ders olarak görüldüğü için eş zamanlı anlatım ile öğrencilerin anlamakta zorlandığı yerleri hemen sorabildiği bir anlatım yöntemi daha çok önem taşımaktadır. Bu doğrultuda elde edilen sonuca bakıldığında, araştırmaya katılan akademisyenlerin öğrencilerin bu gibi zorlukları aşabilmeleri için bir gayret gösterdikleri söylenebilir.

Uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerinin anlatımında kaynak olarak daha çok kendilerine ait olan dokümanların (PDF, slayt, Word, kitap vb.) kullanıldığı tespit edilmiştir (%81,2). Ayrıca diğer bir kaynak olarak da ağırlıklı olarak kendilerine ait olan video kayıtlarını tercih ettikleri görülmektedir (%53,5). Covid-19 pandemi süreciyle birlikte gerek öğrenciler gerekse akademisyenler hem örgün hem de uzaktan eğitimi birlikte tecrübe etmişlerdir. Bu süreçte öğrenciler daha önceden aşına oldukları akademisyenlerin kendilerine ait kaynak veya videolar vasıtasıyla derslerini takip etmeleri, dersi daha iyi anlamalarını sağlayabilir. Dolayısıyla elde edilen sonucu, bu durumu daha da kolaylaştıracağı şeklinde yorumlamak mümkündür.

Akademisyenlerin Covid-19 öncesi, derslerini hem klasik usulde hem de PDF ve slayt kullanarak işledikleri görülmektedir (%46,5). Bu sonuç araştırmaya katılan akademisyenlerin bilgi ve iletişim teknolojisi ürünlerini daha önceden kullandıklarını göstermektedir. Dolayısıyla katılımcıların Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitime geçilmesiyle birlikte daha sık kullanılması gereken uygulamaları, kullanma noktasında çok fazla bir sorun yaşamayacaklarının bir göstergesi olabilir.

Ayrıca çalışmaya katılan akademisyenlerin Covid-19 pandemi dönemi sonrasında derslerini uzaktan eğitim yöntemlerini kullanarak yürütmeyi düşünmedikleri tespit edilmiştir (%53,5). Bu sonuç muhasebe derslerinin daha çok uygulamaya dönük olması, dersten verimin alınabilmesi için öğrenciyle etkileşimin çok iyi olması, uzaktan eğitim sisteminde yaşanan teknik problemlerin fazla olması ve akademisyenlerin böyle ciddi dönüşümlere karşı bir dirençlerinin olması gibi gerekçelerle açıklanabilir.

3.3. Akademisyenlerin Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimde Kullanılan Teknoloji, Sistem ve Uygulamalara İlişkin Bakış Açılı

Tablo 3'te muhasebe bilim dalında eğitim veren akademisyenlerin Covid-19 pandemi döneminde, çevrimiçi (online)/uzaktan eğitime geçiş sonrasında üniversitelerde kullanılan uzaktan eğitim sistemlerine ait teknoloji, sistem ve uygulamalara bakış açılılarını belirlemeye yönelik ifadelere vermiş oldukları yanıtlara ilişkin frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Uzaktan eğitim merkezimiz, ihtiyaç duyduğumda yeterli teknik destek sağlamaktadır.	4 (4,0)	8 (7,9)	10 (9,9)	45 (44,6)	34 (33,7)
Uzaktan eğitim merkezimiz, Covid-19 sonrası uzaktan eğitim sistemin kullanımıyla ilgili yeterli eğitim vermiştir.	6 (5,9)	15 (14,9)	19 (18,8)	43 (42,6)	18 (17,8)
Kullandığımız uzaktan eğitim sistemi ve uygulamalarının kullanımı kolaydır.	(-)	6 (5,9)	14 (13,9)	47 (46,5)	34 (33,7)
Uzaktan eğitim sistemini kullanırken (bağlantı, altyapı yetersizliği vb.) teknik problemler yaşadım.	15 (14,9)	31 (30,7)	14 (13,9)	31 (30,7)	10 (9,9)
Sistemin kullanımına alışmakta zorlandım.	35 (34,7)	42 (41,6)	13 (12,9)	5 (5,0)	6 (5,9)

Tablo 3. Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimde Kullanılan Teknoloji, Sistem ve Uygulamalara İlişkin Bulgular

Uzaktan eğitime geçiş sonrasında, üniversitelerde kullanılan uzaktan eğitim sistemi ile ilgili sorulan sorulara araştırmaya katılan akademisyenlerin verdikleri cevaplar Tablo 3'te görülmektedir. Buna göre en fazla öne çıkan hususlara bakıldığında uzaktan eğitim merkezinin ihtiyaç duyulduğunda yeterli teknik destek sağladığı (%78,3), Covid-19 sonrası uzaktan eğitim sisteminin kullanımıyla ilgili eğitimler verildiği (%60,4) ve kullanılan uzaktan eğitim sistemi ve uygulamalarının kolay olduğu (%80,2) katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan akademisyenlerin uzaktan eğitim sistemini kullanırken bağlantı sorunu veya alt yapı yetersizliği gibi problemler yaşamadıkları (%45,6) tespit edilmiştir. Ancak akademisyenlerin %40,6'sının bu tür sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir. Covid-19 pandemi döneminde üniversitelerin uzaktan eğitim sistemine hazırlıksız yakalanması teknik sorunların yaşanmasını kaçınılmaz kılmıştır. Ancak bu tür sorunların kabul edilebilir seviyede ve normal bir durum olarak değerlendirilmesi gerekir. Son olarak katılımcıların uzaktan eğitim sisteminin kullanımına alışmakta zorlanmadıkları (%76,3) görülmüştür. Bu sonuç araştırmaya daha çok katılan akademisyenlerin genç yaşlarda olması dolayısıyla bilgi ve iletişim teknolojisi araç ve gereçlerini kullanmada sorun yaşamadıklarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

3.4. Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimde Ders Veren Akademisyenlerin Öz Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 4'te, çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimde ders veren akademisyenlerin öz yeterliliklerine ilişkin vermiş oldukları yanıtlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	N	N	N	N	N
	%	%	%	%	%
Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim sürecinde ders kaynak	2	13	15		

ve etkinliklerini hazırlama ve kullandığım sisteme yüklemde sorun yaşamam.	(2,0)	(12,9)	(14,9)	40 (39,6)	31 (30,7)
Üniversitemde kullanılan çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim yazılımlarını nasıl kullanacağım konusunda gerekli bilgi ve beceriye sahibim.	2 (2,0)	6 (5,9)	10 (9,9)	47 (46,5)	36 (35,6)
Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim sürecinde alanımla ilgili internet kaynaklarını daha etkili bir şekilde kullanmaya başladım.	7 (6,9)	18 (17,8)	24 (23,8)	37 (36,6)	15 (14,9)
Çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim süreci mesleki gelişimime katkı sağladı.	13 (12,9)	20 (19,8)	19 (18,8)	34 (33,7)	15 (14,9)

Tablo 4. Katılımcıların Öz Yeterliliklerine Yönelik Bulgular

Muhasebe bilim dalında eğitim veren akademisyenlerin uzaktan eğitim sisteminde öz yeterliliklerini belirlemeye yönelik sorulara verdikleri cevaplar, Tablo 4'te görülmektedir. Buna göre en fazla öne çıkan hususlara bakıldığında; çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim sürecinde ders kaynak ve etkinliklerini hazırlama ve kullanılan sisteme yüklemde sorun yaşamadıkları (%70,3), bu amaçla kullanılan sistemlerin nasıl kullanılacağı noktasında bilgi ve beceriye sahip oldukları (%82,1), bu sürecin alanlarıyla ilgili internet kaynaklarını daha etkili bir şekilde kullanmaya yönelttiği (%51,5) ve mesleki gelişime katkı sağladığı (%48,6) katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

3.5. Muhasebe Derslerinin Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimle Yürütülmesine İlişkin Akademisyenlerin Bakış Açılı

Tablo 5'te, muhasebe derslerinin çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimle yürütülmesine yönelik ifadelerle akademisyenlerin vermiş oldukları yanıtlara ait frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir.

İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	N %	N %	N %	N %	N %
Muhasebe derslerinde çevrimiçi (online)/uzaktan eğitim yöntemlerinin kullanılması uygundur.	32 (31,7)	32 (31,7)	16 (15,8)	14 (13,9)	7 (6,9)
Öğrenciler çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimle verilen muhasebe derslerine örgün öğretimdekinden daha ilgilidirler.	57 (56,4)	25 (24,8)	12 (11,9)	5 (5,0)	2 (2,0)
Öğrencilerin muhasebe derslerine mekân ve zamandan bağımsız olarak erişebilmeleri derse karşı ilgilerini artırır.	28 (27,7)	38 (37,6)	25 (24,8)	7 (6,9)	3 (3,0)
Öğrencilerle yüz yüze iletişim olmadığından dersi anlatırken zorlanıyorum.	4 (4,0)	20 (19,8)	15 (14,9)	43 (42,6)	19 (18,8)
Covid-19 dönemi bittikten sonra muhasebe dersleri için yüz yüze telafi programlarının yapılması gerektiğini düşünüyorum.	13 (12,9)	22 (21,8)	15 (14,9)	30 (29,7)	21 (20,8)

Tablo 5. Muhasebe Derslerinin Çevrimiçi (Online)/Uzaktan Eğitimle Yürütülmesine İlişkin Bulgular

Tablo 5'te en fazla öne çıkan ifadeler değerlendirildiğinde katılımcılar uzaktan eğitim yöntemlerinin muhasebe derslerinde kullanılmasının çok uygun olmadığı (%63,4), öğrencilerin uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilgilerinin örgün öğretime

kıyasla daha düşük olduğu (%81,2), bu süreçte öğrencilerin muhasebe derslerine istedikleri zaman ve yerde erişim sağlayabilme imkanlarının derse karşı ilgilerini artırmadığı (%65,3) yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan akademisyenler yüz yüze bir iletişim olmamasına rağmen ders anlatırken zorlanmadıkları (%61,4) ve Covid-19 salgını bittikten sonra uzaktan eğitimle yürütölen muhasebe dersleri için telafi programlarının yapılması gerektiğini (%50,5) düşünmektedirler.

Ayrıca katılımcılardan bazıları, ankete ek olarak gerek uzaktan eğitim gerekse muhasebe derslerinin çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimle verilmesinin olumlu veya olumsuz yönleri ile ilgili çeşitli değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Bu değerlendirmelerden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

Olumlu bulunan yönler:

- Muhasebe dersleri için uzaktan eğitim örgün eğitim ile birlikte olursa dersin tekrarı ile zaman ve mekân faydası elde edilebilir.
- Hem öğrenciler hem de akademisyenler açısından internet erişimi olduğu sürece mekandan bağımsız, esnek ve rahat olma avantajı sunmaktadır.
- Öğretim üyesi/elemanın ders için daha fazla hazırlanmasını (dokümanlar, ödev, forum vs.) ve disipline olmasını gerektiriyor. Ayrıca öğrenme araçlarını daha etkin ve aktif kullanımını sağlıyor.
- Öğrencilerin sisteme yüklemiş olan kaynaklarla istedikleri zaman istedikleri kadar çalışabilme imkanının bulunması.
- Öğrencilerin dersi anlama konusunda kişisel çabalarını arttırmıştır.
- Akademisyenler uzaktan muhasebe eğitiminin nasıl olabileceği konusunda bir deneyim kazandı.
- Yapılan faaliyetlerin kayıt altında olması disiplinli çalışmayı ve denetlenilebilirliği artırmaktadır.
- Özellikle devam etmede çeşitli sebeplerle (maddi sıkıntı, birine bakma mecburiyeti vs.) zorluk yaşayan ama dersi de dinlemek isteyen öğrencilere imkân tanınmış olundu.
- Farklı zaman dilimlerinde ve farklı yerlerde dersi işleyebilme imkanı sunmaktadır.
- Öğrencilere bu sayede farklı kaynakları araştırmayı öğreniyorlar.

- Anlatılan bir konuyu bir defada anlamayan öğrenciler kayıttan tekrar dinleme fırsatı elde etmişlerdir.
- Öğrenme sürecinde öğrenci biraz daha aktif hale gelmiştir.
- Maliyeti düşük eğitim imkânı sunmaktadır.
- Hem öğrenci hem de akademisyenler açısından güncel teknolojilere uyum sağlanmasını kolaylaştırmaktadır.
- Lisansüstü dersler için çok olumlu. Şehir dışından ve iş çıkışı gelen öğrenciler için zaman ve maliyet tasarrufu sağlıyor ve çok etkin kullanılıyor.

Olumsuz bulunan yönler

- Etkileşim olmadığı için soru, cevap ve öğrencinin dersi anlama durumu gibi hususlar tam olarak anlaşılammamaktadır.
- Öğrencilerin derse katılımları azdır. Öğrencilerin etraflarında dikkat dağıtıcı unsurların fazla olması nedeniyle derse adapte olmaları daha zorlaşmaktadır.
- Herkesin internet erişimi yok.
- Anlaşılammayan konuların anında sorulamaması büyük bir dezavantajdır.
- Öğrenci sonradan izlerim düşüncesiyle derse katılmıyor, bu da dersin hocasını olumsuz etkiliyor.
- Uygun ölçme değerlendirme yöntemleri yoktur. Öğrencilerin derse eşit ulaşım imkanları bulunmamaktadır.
- Yüz yüze eğitimin tadını vermiyor. Öğrenci ilgisi veya ne kadar öğrenebildiğini gözlemlene imkânı bulunmuyor.
- Yeterli alt yapının olmaması. Öğrencilerle interaktif ders işlenememesi.
- Muhasebe dersi için uzaktan eğitimin çok uygun olduğunu düşünmüyorum, özellikle muhasebenin temelini oluşturan derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesini yanlış buluyorum.
- Muhasebe dersi öğrencinin katılımıyla yüz yüze verilmelidir. Bizim öğrencilerimiz henüz uzaktan eğitimi kavramış değildir. Normal sınıflarda derse girmek istemeyen öğrenciyi, uzaktan eğitimle derse katılımını sağlamanız çok zor bir durum.
- Örgün eğitimde sınıf ortamında öğrencilerle birebir ilgilenebiliyor ve dersi anlamadığını düşündüğüm öğrenciyi tahtaya kaldırarak, var ise derse olan ön yargısını kırmaya çalışıyorum. Ancak bunu uzaktan eğitimde yapmak mümkün olmamaktadır.

- Muhasebenin çevrimiçi verilmesinin çok zor olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin konuları tam olarak kavrayamadığını görmekteyim.
- Görmek, karşılıklı olarak etkin konuşmak, bilgi alışverişinde bulunmak, duyguyu, heyecanı, kızgınlığı, mutluluğu, mahcubiyeti kısaca insana özgü duyguları yaşayamamak en büyük olumsuzluktur. Yani öğrenciye uzaktan yaklaşımaya! çalışıyorsun. Okul kantininde oturmanın bile üniversite eğitiminde önemli olduğunu söyleyen biri olarak uzaktan yaklaşmak iyi bir eğitim/öğretim modeli değildir. Olmalı ama tek başına değil, destekleyici olmalı.
- Kayıt altına alındığından çok dikkatli olmak da gerekiyor. Robotik bir insana dönme söz konusu.
- Muhasebe yazarak anlatılır bu şekilde sadece konuşuyoruz. Öğrenciyle tahta ve kalem olmadan etkileşim sağlanması mümkün olmuyor. Anlayıp anlamadıklarını ölçülemiyor.
- Uygulamalı konular yüz yüze daha iyi anlaşılır. Dolayısıyla muhasebe dersleri uzaktan eğitimin mantığıyla tam olarak uyuşmuyor.
- Yüz yüze eğitim ile verilen muhasebe dersinin etkinliği, verimliliği ve de kalıcılığı daha fazladır.
- Tekrarlama, soru sorma-cevap verme, ihtiyaca ve gelen tepkilere göre açıklamalara yer verme yeterince yapılamıyor. Hocanın hareket kabiliyeti sınırlı, dolayısıyla öğretilecek konular önemli ölçüde tıraşlanıyor. İçerik büyük ölçüde önemini kaybediyor, şekil ve formalite ön plana çıkıyor. Yapılmış mı, yapılmış, öğrenci sisteme girmiş mi girmiş. Bu iş bu kadar basit değil bence.
- Bazı öğrenciler sisteme bağlı görünüp o sırada telefonla oynayabilirler, başka şeyler yapabilirler, hatta bilgisayarlarının başında bile olmayabilirler. O yüzden online eğitim kesinlikle yüz yüze eğitim yerine geçemez. Bunun için gerçekten istekli öğrencilerin karşımızda olması gerekir.
- Öğrenciye muhasebe mantığının aktarılmasında yüz yüze anlatım çok daha etkilidir. Uzaktan eğitim sisteminde süre kısıtına tabi olmak konu anlatımını ve örnek olay çözümünü kısıtlamaktadır. Uzaktan eğitim, sınavlarda yazılı sınav tercihini ve monografi tarzı soruları kullanabilmek için uygun değildir.

- Sayısal ve teknik derslerin uzaktan eğitimle verilmesinde yeterli görsel hafıza oluşturulamamakta yeterli örnek verilememektedir.
- Uzaktan eğitimle öğrencilere rol-model olma kısmı ortadan kalmaktadır.
- Öğrencilerin dert ve sevinçlerini paylaşamamanın verdiği motivasyon eksikliği.

SONUÇ

Geçmişten günümüze kadar muhasebe mesleğinin geleceğini, itibarını ve kalitesini doğrudan etkileyen en önemli konuların başında muhasebe eğitimi gelmektedir. Özellikle küreselleşen ve dijitalleşen yenedünya düzeninde, bu önem katlanarak artmaktadır. Dolayısıyla çağın ihtiyaçlarına uygun bir muhasebe eğitiminin en uygun ve verimli yöntemlerle verilmesi gerekir. Muhasebe eğitiminin hemen hemen her aşamasında verilen bilgilerin birbiri ile bütünleşmesinin sağlanması ve uygulamaya dönük eğitimlerle, bu bilgilerin pekiştirilmesi ve kalıcı olmasının sağlanması gerekir. Bu durum muhasebe eğitiminde teori ile uygulamanın birbirinden ayrı olarak düşünülmemeyeceğini göstermektedir.

Ayrıca muhasebe eğitimi alan öğrencilerin veya muhasebe eğitimi veren eğiticilerin hayata bakış açılarını, kişilik oluşumlarını ve mesleki gelişimlerini de dikkate alan bir eğitim anlayışıyla yetiştirilmesi gerekir. Bu noktada öğrenmeyi ve öğretmeyi, bilgisayar kullanım becerilerinin geliştirilmesini, öğrencileri pasif konumdan aktif konuma getiren etkileşimli öğrenme modellerini ve etik değerleri temel felsefe edinen eğitim yaklaşımlarının tercih edilmesi büyük önem arz etmektedir. Her ne olursa olsun şartlar elverdiği ölçüde olması gereken bir muhasebe eğitiminin verilebilmesi için tüm imkanlar seferber edilmelidir.

Günümüzde tüm hayatı durma noktasına getiren Covid-19 pandemi sürecinde, tüm üniversiteler uzaktan eğitime geçerek eğitim öğretim faaliyetlerini uzaktan eğitimle sürdürmeye başlamışlardır. Bu doğrultuda muhasebe derslerinin uzaktan eğitimle en verimli bir şekilde yürütülebilmesi için akademisyenler de tüm imkanlarını kullanarak eğitime başlamışlardır. Dolayısıyla bu süreçte muhasebe derslerinin uzaktan eğitimle yürütülmesine ilişkin akademisyenlerin düşünceleri, geleceğe dönük eğitim modellerinin belirlemesi açısından önem taşımaktadır. Bu kapsamda Türkiye’de Covid-19 pandemi

döneminde muhasebe bilim dalında eğitim veren akademisyenlerin uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve özellikle uzaktan eğitimle yürütülen muhasebe derslerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmış ve araştırma sonuçları aşağıda genel olarak özetlenmiştir.

Akademisyenlerin dersleri işleme yöntemleri ve uzaktan eğitimle ilgili genel olarak düşünceleri değerlendirildiğinde akademisyenlerin yarıdan fazlasının daha önceden çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimle ders vermedikleri tespit edilmiştir. Ancak bu şekilde ders verenlerin oranının da azımsanmayacak ölçüde olduğu söylenebilir. Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürüttükleri derslerde, öğrencilerle etkileşimi ağırlıklı olarak hem senkron hem de asenkron şeklinde sağladıkları ve derslerinde daha çok kendilerine ait kaynakları kullandıkları görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin muhasebe derslerini daha iyi kavrayabilmeleri adına çok olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir. Ayrıca birçok üniversitede eş zamanlı uzaktan eğitime imkân verebilecek bir alt yapının olmaması gerçeğinden hareketle, akademisyenlerin farklı uygulamalarla ve kendi kişisel çabalarıyla asenkron şekilde derslerini yapmaya çalıştıkları söylenebilir. Ayrıca araştırmaya katılan akademisyenler Covid-19 pandemi dönemi öncesinde derslerini hem klasik usulde hem de PDF ve slayt kullanarak yürüttükleri belirlenmiştir. Dolayısıyla akademisyenlerin bilgi ve iletişim teknolojisi ürünlerine çok yabancı olmadıkları söylenebilir. Ayrıca, muhasebe derslerinin uygulamaya dönük olması nedeniyle Covid-19 pandemi dönemi sonrasında muhasebe derslerinin uzaktan eğitim yöntemleri kullanılarak yürütülmemesi gerektiği ifade edilmiştir.

Akademisyenlerin Covid-19 pandemi döneminde, üniversitelerde kullanılan uzaktan eğitim sistemlerine ait teknoloji, sistem ve uygulamalara bakış açıları ve uzaktan eğitim sisteminde öz yeterlilikleri değerlendirildiğinde; üniversitelerin uzaktan eğitim merkezlerinin, akademisyenlere teknik destek sağladığı, Covid-19 sonrası bu sistemlerin kullanımıyla ilgili eğitimler düzenlediği ve akademisyenlerin uzaktan eğitim sistemlerinin kullanımıyla ilgili çok fazla sorun yaşamadıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan akademisyenlerin derslerine ilişkin kaynak ve etkinlikleri hazırlama ve sisteme yükleme gibi hususlarda sorun yaşamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Muhasebe derslerinin çevrimiçi (online)/uzaktan eğitimle yürütülmesine yönelik elde edilen bulgular incelendiğinde; muhasebe derslerinde teori ve uygulama birbirinden ayrı düşünölemeyen iki parça gibi olduğu için uzaktan eğitim yöntemiyle bu tür derslerin yürütülmesinin çok fazla uygun olmadığı görüşünün ağırlıklı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle etkileşimin çok az olması, muhasebe derslerinin anlaşılmasını zorlaştırdığı, öğrencilerin istedikleri yer ve zamanda ders kaynaklarına erişim sağlayabilme imkanlarının olmasına rağmen, derse karşı ilgilerinin düşük seviyelerde olduğu görölmektedir. Ayrıca akademisyenler Covid-19 salgını bittikten sonra uzaktan eğitimle yürütölen muhasebe dersleri için telafi programlarının yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Genel olarak bir değerlendirme yapıldığında, akademisyenlerin muhasebe derslerinin uzaktan eğitimle yürütölmesine yönelik bakış açılarının olumsuz olduğu söylenebilir. Bu noktada yapılması gereken hem geleneksel yöntemleri hem de uzaktan eğitim yöntemlerini birlikte benimseyen harmanlanmış eğitim yöntemlerinin tercih edilmesidir. Çünkü günümüzde artık bilgi teknolojisi ürünlerini kullanmadan eğitim faaliyetlerinin yürütölmesinin çok zor olacağı aşıkardır. Ayrıca hitap edilen öğrencilerin dijital dünyaya daha çok aşına olmaları nedeniyle, eğitim süreçlerinde uygun teknolojik araç ve gereçlerin kullanılması, öğrencilerin derslere karşı ilgisini ve motivasyonunu artırabilir.

KAYNAKÇA

- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology* 1(11), 92-97.
- Ayyıldız, S. Ü., Günlük, M. & Erbey, S. N. (2006). Muhasebe Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (32), 1-14.
- Baron, J. & Crooks, S. M. (2005). Academic Integrity in Web Based Distance Education. *TechTrends* 49(2), 40-45.
- Bayram, N. (2017). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Düzakın, E. & Yalçınkaya, S. (2008). Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Sistemi ve Çukurova Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Yatkinlıkları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 17(1), 225-244.

Gür, N. (2020). *Kovid-19 Sonrası Küresel Ekonomik Sistemde Neler Değişebilir?*, Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/kovid-19-sonrasi-kuresel-ekonomik-sistemde-neler-degisebilir/1795460>. Erişim Tarihi: 29.05.2020.

Gürer, M. D., Tekinarslan, E. & Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry* 7(1), 47-78.

Heuer, B. P. & King, K. P. (2004). Leading the Band: The Role of the Instructor in Online Learning for Educators. *The Journal of Interactive Online Learning* 3(1), 1-11.

Kaya, M., Çitil Akyol, C., Özbek, R. & Pepeler, E. (2017). Lisansüstü Eğitim Programlarında Uzaktan Eğitim Uygulamasına Yönelik Eğitim Bilimleri Bölümü Akademisyenlerinin Görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences* 16, 1616-1627.

Kayaduman, H. & Demirel, T. (2019). Investigating the Concerns of First-Time Distance Education Instructors. *International Review of Research in Open and Distributed Learning* 20(5), 85-103.

Koloğlu, T. F. (2016). Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitime Bakış Açılıarı ve Hazırbulunuşlukları: Ordu Üniversitesi Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

Kurnaz, E. & Ağgöl, S. (2018). Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeline Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Bakış Açılıarı: Bayburt Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesi Örneği. *Business & Management Studies: An International Journal* 6(2), 332-344.

Lee, J. A. & Busch, P. E. (2005). Factors Related to Instructors' Willingness to Participate in Distance Education. *The Journal of Educational Research* 99(2), 109-115.

Muhirwa, J. M. (2009). Teaching and Learning Against All Odds: A Video-Based Study of Learner-To-Instructor Interaction in International Distance Education. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning* 10(4), 1-24.

O'Neil, T. (2006). *How Distance Education Has Changed Teaching and the Role of the Instructor*. *Information Systems Education Journal* 7(48), 1-11.

Özer, G., Günlük, M. & Özcan, M. (2019). Muhasebe Akademisyenlerinin Muhasebe Eğitiminde Uzaktan Eğitim

Uygulamaları Kullanımına Yönelik Algılarının Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi* 12(1), 65-90.

Özer, M. (2020). Covid-19 Salgını Sonrası Dünyada Eğitim. Erişim adresi: <https://www.meb.gov.tr/covid-19-salgini-sonrasi-dunyada-egitim/haber/20936/tr>. Erişim Tarihi: 29.05.2020.

Özgöl, M., Sarıkaya, İ. & Özürk, M. (2017). Örgün Eğitimde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 7(2), 294-304.

Öztürk M. (2019). *Uzaktan Eğitim ile Muhasebe Eğitimi*. Bursa: Nobel Akademik Yayıncılık.

Serçemeli, M. (2016). Muhasebe Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Önerisi: Ters Yüz Edilmiş Sınıflar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (69), 115-126.

Serçemeli, M. (2017). Muhasebe Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Olarak Ters Yüz Sınıf Modeline Öğrencilerin Bakış Açılıarı Üzerine Bir Araştırma. *36. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu (3-7 Mayıs)*, Antalya.

Serçemeli, M. (2019). *Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar ve Uygulama Önerileri. İşletme Eğitiminde Güncel Yaklaşımlar*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Serçemeli, M., Günbaş, N. & Baydaş, Ö. (2018). Using Flipped Classroom Approach in Computerized Accounting Education. *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi* 20(4), 980-994.

Thach, E. C. & Murphy, K. L. (1995). Competencies for Distance Education Professionals. *Educational Technology Research and Development* 43(1), 57-79.

Uyar, S., Okutmuş, E. & Kurtlu, A. (2014). Uzaktan Muhasebe Eğitimi ile Yüz Yüze Muhasebe Eğitiminin Karşılaştırmalı Performans Ölçümü ve Bir Uygulama. *33. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, Antalya.

Wilson, D., Varnhagen, S., Krupa, E., Kasprzak, S., Hunting, V. & Taylor, A. (2007). Instructors' Adaptation to Online Graduate Education in Health Promotion: A Qualitative Study. *International Journal of E-Learning & Distance Education* 18(2), 1-15.

Yıldız, M. (2015). Uzaktan Eğitim Programlarında Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitime Yönelik Bilgi, İnanç ve Uygulamaları

Arasındaki İlişkiler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yıldızhan, Y. & Güçlü, N. (2019). Eğitim Yönetimi Uzaktan Tezsiz Yüksek Lisans Programlarının Öğretim Üyeleri Açısından Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 25(2), 367-418.